

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Links in a chain: Early modern Yiddish historiography in the northern Netherlands (1743-1812)

Wallet, B.T.

Publication date
2012

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Wallet, B. T. (2012). *Links in a chain: Early modern Yiddish historiography in the northern Netherlands (1743-1812)*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Stellingen

Behorend bij het proefschrift

Links in a chain

Early modern Yiddish historiography from the northern Netherlands, 1743-1812

1. De Amsterdamse Jiddische geschiedschrijving uit de lange achttiende eeuw kan beschouwd worden als verbindende schakel tussen de zestiende-eeuwse Hebreeuwse, voornamelijk Sefardische historiografie en negentiende-eeuwse geschiedbeoefening in Centraal- en Oost-Europa.

- dit proefschrift, passim

2. Voor het begrip van Menachem Man ben Shlomo ha-Levi Amelanders *Sheyris Yisroel* (1743) is de context van de havenstad Amsterdam en de aanwezigheid van zowel Sefardische als Asjkenazische gemeenschappen in de stad van cruciaal belang.

- dit proefschrift, hoofdstuk 5

3. Het verschijnsel van ‘successor chronicles’ legt niet alleen de band bloot tussen uiteenlopende geschiedwerken, maar is ook uitdrukking van een onderliggende fundamentele geschiedvisie.

- dit proefschrift, hoofdstuk 7

4. De voortzetting van de traditie van het ‘open boek’ tot in de twintigste eeuw laat zien dat methoden die vaak als specifiek of typerend voor de middeleeuwse manuscriptcultuur worden gezien, tot diep in de moderne tijd werden voortgezet en geactualiseerd.

- dit proefschrift, hoofdstuk 8

5. De keuze van joden in de Republiek der zeven verenigde Nederlanden om in de achttiende eeuw partij te kiezen voor het orangisme, waarmee zij zich als onderdeel van een grotere politieke factie positioneerden, kan beschouwd worden als een vroege uiting van politisering van Europese joden en een breuk met de traditioneel-joodse praktijk om zich buiten politiek te houden.

6. De betekenis van 1796, het jaar van de ‘Gelykstaat der Joden’, moet gerelativeerd worden. Enerzijds was er in de achttiende eeuw al sprake van een geleidelijk proces van verandering van de maatschappelijke positie van joden. Beperkingen werden opgeheven, joden en niet-joden ontwierpen plannen voor het verlenen van burgerrechten aan joden, terwijl joden dankzij het orangisme politiseerden. Anderzijds zetten in de jaren na 1796, ondanks de formele juridische statusverandering, tal van processen uit het ‘ancien régime’ zich nog geruime tijd voort.

7. Bij de studie van de rol van Amsterdam in de joodse geschiedenis moet de betekenis van ‘Amsterdam’ als metafoor in de vroegmoderne en moderne joodse wereld niet over het hoofd gezien worden.

8. Waar Sigmund Seeligmanns dictum over de ‘species judaica hollandia’ voor de Tweede Wereldoorlog als een positieve kwalificatie gold, werd dat na de Sjoa en de stichting van de Staat Israël in toenemende mate een negatieve kwalificatie.

9. De Nederlands-joodse herinneringscultuur vóór 1940 maakte deel uit van een *grand narrative* van een succesvolle joodse minderheid in de Nederlandse samenleving. Na 1945 voegden de Nederlandse joden zich in de internationale joodse herinneringscultuur met nadruk op ervaringen van verlies en slachtofferschap.

10. Vanuit sterke minderheidsculturen, een paradigma van emancipatie en door duidelijke institutionele inbedding zijn in de Nederlandse religiegeschiedenis rooms-katholieken en gereformeerden oververtegenwoordigd. De grote rol van hervormden in de samenleving wordt daardoor structureel onderschat.

11. De frase ‘deo volente’, die vaak wordt verbonden aan de *conditio Jacobaea*, was in de Oudheid een gebruikelijke uitdrukking (cf. o.m. Plato, *Alkibiades I*; Sallustius, *Bellum Jugurthinum*, 14). Zowel het christelijke gebruik, het joodse ‘*im yirtseh ba-Shem*, als het islamitische ‘*insj’allah*, zijn te beschouwen als toe-eigening en herdefiniëring van deze klassieke uitdrukking.

12. Een promotie kan beschouwd worden als een omgekeerde maanlanding. Waar Neil Armstrong de eerste maanlanding typeerde als: ‘That's one small step for a man, one giant leap for mankind’, zo valt een promotie te omschrijven als ‘one small step for mankind, one giant leap for a man’.